У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 143. СЕРЕДА, 12-го СЕРПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 12, 1970 No. 143. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 11 серпня 1970 р.

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВИЙ ІНСТИТУТ ДЛЯ СПРАВ СЕРЦЯ і легенів повідомляє, що його Відділ для справ штучного серця має нову програму та нові завдання, але немає потрібних фондів, бо в новому проєкті бюджету зменшено витрати на цю ціль. Цей Відділ витратив впродовж останніх п'ятьох років 25 мільйонів долярів. Директор вищезгаданого Інституту д-р Теодор Купер заявив, що з трудом можна буде видобути якісь гроші на це, щоб можна було продовжувати праці над дослідами про продукцію механічного серця, яке могло б заступити на довший час правдиве серце, яке не діє внаслідок недуги.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ, ЩО ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ у В'єтнамі дасть американській економіці від 20-ох до 25-ох більйонів „мирової дивіденди", з якої користатимуть ті компанії, які продукують харчі та інші товари нетривкої вартости, а також будівельний промисл. Так передбачає директор Крайової Ради Промислової Конференції Майкел Е. Леві. Зменшення витрат на війну відбуватиметься ступнево, тому і ці більйони не відразу з'являться на грошовому ринку.

У ФІНАНСОВОМУ РОЦІ, який закінчився 30-го червня ц. р., число банкрутств становило 194,000, на 9,400 більше, як в попереднім фінансовім році. Звичайно буває, що 92 відсотки буває особистих банкрутств, а решта — це банкрутства фірм. Сподіваються, що найбільше число банкрутств буде в Каліфорнії, бо в тому стейті є найбільше число населення. Професор спеціяліст від торговельного права Кантримен заявив, що число банкрутств збільшується тому, що збільшується консумпційний кредит.

ПРОДУКЦІЯ АВТ В МІСЯЦІ ЛИПНІ ц. р. дещо збільшилася і становила 453,804 авта, в тому самому часі минулого року — 433,002. Цього року в ЗСА випродуковано в перших сімох місяцях 4,615,125 авт, а в тому самому часі 1969 р. — 5,189,266. Дженерал Моторс випродукувала 231,368 а в минулому році — 246,953. Форд ц. р. випустив — 110,537 (131,291). Крайслер — 96,261 а минулого року він мав у липні тільки — 45,053. Корпорація Амерікен Моторс ц. р. випустила 12,618, а минулого року — 9,705.

КАНАДІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР КОПАЛЕНЬ Дж. Дж. Ґрін повідомив, що канадійський уряд і надалі платитиме субсидії продуцентам золота, хоч кошти продукції є більші, як золото, що його продає американська державна скарбниця — за одну унцію по 35 долярів. Безпосередньо 7,000 робітників затруднені в копальнях золота, а посередньо залежні від продукції золота ще 6,000 інших робітників і бизнесменів. Уряд платить копальням ту різницю, яка є між вартістю золота і коштами його продукції. Видобуте золото продається монетному бюрові по максимальній ціні.

У СВІТІ

ПОСАДНИК ЗАХІДНЬОГО БЕРЛІНУ Клявс Шюц поставився позитивно до встановленого в Москві домовлення, але ж висловив вимогу, щоб у зв'язку з цим була розв'язана задовільно теж справа поділеного Берліну. Зокрема мусять бути полагоджені такі питання, як вільний доїзд до Берліну і його зв'язок із Західньою Німеччиною, як також можливість взаємного відвідування себе жителів Західнього і Східнього Берліну.

У ЗУДАРІ ДВОХ ПОЇЗДІВ В ЕСПАНІЇ, що стався поблизу міста Більбао, згинуло яких 50 осіб і понад сто було поранених. Сталася ця катастрофа в неділю 9 серпня ц. р. Того ж самого дня злетів із моста в ріку поблизу міста Севілля й розбився автобус із данськими туристами. В катастрофі згинуло сім осіб і 17 було поранених.

У ТУРЕЧЧИНІ проведено з днем 10 серпня ц. р. девальвацію валюти. Вартість обов'язуючої в цій державі грошової одиниці ліри знижено із 9 лір за один доляр до 15 лір за доляр. Проведено девальвацію, щоб покрити 300мільйоновий (у долярах) дефіцит у платничому балянсі і для уможливлення сплачування закордонних позичок й відсотків за них. Закордонні задовження Туреччини досягли суми 20 більйонів лірів. Водночас із цим проголошено підвищення цін на сільськогосподарські продукти і також податків від цукру й пального. Проведена тепер девальвація є третьою з черги після закінчення війни в 1945 році.

КОМУНІСТИЧНІ ПАРТИЗАНИ В КАМБОДЖІ схопили й вивезли до однієї із своїх баз у північній Камбоджі кореспондента американського журналу „Тайм" Роберта С. Ансона. Схопленого разом з Ансоном камбоджського громадянина Оака Сона комуністи звільнили. В руках комуністів знаходиться тепер уже двадцять й один американський кореспондент.

СПРИЧИНЕНІ ПОВЕНЯМИ У ПАКІСТАНІ шкоди і людські та матеріяльні втрати набагато більші, як досі оцінювано. Повені, які тривають уже третій тиждень, спустошили одну третю частину території Східнього Пакістану, знищуючи рижові і джутові поля і їхній врожай, вартости яких 150 мільйонів долярів. Згинуло 57 осіб. Від наслідків повені потерпіло яких десять мільйонів людей.

Помер видатний український історик проф. Домет Олянчин

Штутґарт, Зах. Німеччина. — **Ще 25 червня ц.р. помер тут на 70-ому році життя видатний еміґраційний український історик проф. Домет Герасимович Олянчин, дійсний член НТШ й УВАН. Народжений на Брацлавщині 1891 року,** Домет Олянчин під час першої світової війни брав участь як полонений українець з російської армії в діяльності Союзу Визволення України у таборах Фрайштадт і Зальцведель, згодом уже як член військової формації „синьожупанників" у Білій на Підляшші. Після війни закінчив Берлінський Університет і потім працював науково у Штутґарті. Сл.п. Домет Олянчин був автором багатьох джерельних праць з історії України, в тому числі про „Українсько - бранденбурзькі політичні зносини в XVII ст.", про торговельні взаємини України 18-ого сторіччя з Кеніґсберґом, Вроцлавом і Ляйпціґом та з Кримом. Був також автором надрукованої німецькою мовою 1928 року монографії про Григорія Сковороду, та ряду цінних оглядів матеріялів до історії України, збережених у німецьких архівах.

СЕН. П. ЮЗИК І Й. ЛИСОГІР ЗАКІНЧИЛИ ВІДВІДИНИ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ У ЗАХІДНІЙ КАНАДІ

Вінніпеґ. — Минулої суботи, 8-го серпня, два головні репрезентанти Українського Народного Союзу: головний предсідник Йосип Лисогір та заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик закінчили свої 24-денні відвідини українських поселенців у західніх провінціях Канади, що тривали від 15-го липня ц.р. За тих 24 дні сеатор Юзик і п. Лисогір відвідали точно 20 громад в Манітобі, Алберті і Саскачевані, зустрічаючись з тисячами осіб. Обидва відвідувачі їздили з доручення Головного Екзекутивного Комітету УНС, але їхні відвідини, зустрічі і розмови — як це свідчать численні повідомлення в місцевих часописах — поширювались і на багато інших актуальних проблем. У репортажах місцевих газет, пишучи про відвідини репрезентантів УНСоюзу, найбільшої української установи у вільному світі, підкреслюються виступи сенатора Юзика, який є членом Конституційної Комісії Канади, в обороні багатомовности Канади, замість двомовности, а з виступів п. Лисогора зокрема наголошується його твердження про змагання українського народу до волі і незалежности та допомогу в тих змаганнях з боку українців в Канаді і ЗСА. Відвідувачі, як виходить із пресових повідомлень, всюди зустрічали сердечні прийняття, а в деяких місцевостях їхні відвідини були першими відвідинами крайових діячів від багатьох років. У поодиноких місцевостях разом з сен. Юзиком і п. Лисогіром були напереміну директор Канадійської Канцелярії УНС Богдан Зорич та головний радний з Торонта Василь Дідюк. Відвідуючи громади, сен. Юзик і п. Лисогір складали візити та розмовляли з місцевими церковними і громадськими діячами. Обидва головні репрезентанти УНС із ЗСА і Канади взяли активну участь у величавому Українському Фестивалі Канади в Давфині, господарем якого був сен. Юзик та про що мова в репортажі ред. А. Курдидика, надрукованому в цьому числі. Після Фестивалю в Давфині сен. Юзик і п. Лисогір продовжували ще свої відвідини і в понеділок, 10-го серпня, обидва вони вже були за своїми робочими столами, п. Лисогір в Головній Канцелярії УНС в Джерзі Сіті, а сенатор Павло Юзик в Оттаві.

Палата схвалила Поправку до Конституції про рівні права для жінок

Вашингтон. — Палата Репрезентантів більшістю 350 до 15-ох голосів схвалила Поправку до Конституції про те, що ніхто не сміє відчувати дискримінації на основі того, що належить до жіночої статі. Оце вперше голосувала Палата над цим внеском, який щороку вносили конґресмени, починаючи від 1923-го року. Велике число конґресменів здивувало всіх тому, що в попередніх роках в Палаті навіть не голосували над цією справою, яка, як бачимо, має вигляди стати новою Поправкою до Конституції, коли її схвалить Сенат більшістю двох третіх голосів і ратифікують три четверті всіх стейтів ЗСА — це значить 38 стейтів. Головний пункт прийнятого проєкту звучить: „ЗСА ані жадний стейт не можуть заперечити рівних прав на основі сексу". Сенат прийняв був цей проєкт вже двічі, тепер мусить його ще раз схвалити більшістю двох третіх голосів. Не знати, коли Сенат це зробить, але конґресменка Марта В. Ґріффітс, яка дбала про схвалення цього проєкту в Палаті, заявила, що Сенат вирішить цю справу ще на цій сесії. Сенатська Правнича Комісія ще не розглядала цієї проблеми.

Генерал-поручник Олександер Вишнівський відзначає своє 80-річчя

Ген.-пор. Олександер Вишнівський

Ню Йорк. — Українські комбатантські кола й організації відзначають цього року вісімдесятиріччя видатного військовика й учасника українських визвольних змагань генерал - поручника Олександра Вишнівського. Народжений на Запоріжжі 12 (за ст. стилем), або 24-го серпня (за новим стилем) 1890 року, Олександер Вишнівський був мобілізований в російську армію під час першої світової війни і брав участь в 1914 р. в бою під містом Лодзь у Польщі. Поранений під час бою, попав у німецький полон і був приміщений у таборі полонених українців — вояків із російської армії, із яких була сформована згодом відома українська Синя Дивізія. Повернувся Олександер Вишнівський на Україну, як помічник командира одного з полків Синьожупанників. В 1918 році став командиром „Синього" полку, який весною 1919 р. увійшов у склад славної Третьої Стрілецької Дивізії, названої після бою під Вапняркою „Залізною". Це відзначення Дивізії було у великій мірі заслугою тодішнього полковника Олександра Вишнівського, який під час цього бою, уже вдруге під час служби Україні, був тяжко поранений. Видужавши, вернувся до свого полку і брав з ним участь у Першому Зимовому Поході. Після бою під Животовом полк. О. Вишнівський був спочатку помічником командира і згодом командиром 3-го Кінного Полку, зформованого з решток 3-ьої Дивізії і командував цим полком фактично і з великим успіхом у боях під Гайсином, Вознесенськом, Онанівим і знову під Вапняркою і далі у військових операціях 1920 року. Влітку того ж року був уже втретє важко поранений. Після видужання був начальником канцелярії військової місії УНР у Варшаві і згодом на еміґрації до 1939 р. активним учасником багатьох комбатантських і громадських установ. З 1945 р. ген.-пор. О. Вишнівський перебував на еміґрації у Німеччині і з 1949 р. перебуває у ЗСА.

У ВІННІПЕҐУ ВІДБУВСЯ ВЕЛИЧАВИЙ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Вінніпеґ (КУК). — 25-го липня ц. р. у Вінніпеґу, в рямцях святкувань 100-річчя Манітоби, відзначено з великим успіхом всеканадійський День Української Молоді, святкування якого відкрито офіційно на площі парляменту Манітоби при участі понад 1,000 осіб української молоді і біля 500 українських і не-українських гостей. Мейор міста Вінніпеґу Стефан Дзюба і прем'єр Манітоби Едвард Шроєр видали проклямації про відзначення містом і провінцією цього Дня Української Молоді.

Під час офіційного відкриття, яке відбулось на північному портеко будинку манітобської леґіслятури, забирали слово: від міста Вінніпеґу — алдерман Слав Ребчук, від леґіслятури — спікер Богдан Ганущак, від уряду Манітоби — міністер виховання і молоді С. Миллер, а з українського боку: о. д-р В. Кушнір, президент КУК, і Іванна Левандовська, голова підготовчого комітету дня молоді. Після відкриття зложено вінець перед пам'ятником Т. Шевченкові, де знов попрошено до святочного слова Високопреосв. Кир Максима Германюка, Митрополита Української Католицької Церкви, та о. протоєрея В. Слюзара, пароха православної катедри Пресвятої Тройці у Вінніпеґу. Крім того, перед пам'ятником Шевченка говорили від Пласту курінний Роман Мельник з Торонта, а від СУМ-у виховниця Мирося Підгірна з Вінніпеґу.

Після обіду сотки українських і не-українських гостей, разом з представниками уряду Манітоби та управи міста Вінніпеґу, відвідали у великому голі Вінніпеґської Авдиторії надзвичайно уміло влаштовану виставку українських культурних надбань, яка включала виставку народного мистецтва підготовану Клюбом Деметрія, кіоск з українськими харчами і сувенірами під управою Української Католицької Молоді, показ різдвяних та великодніх страв підготований Пластом, виставку вартісних видань української літератури влаштовану Літературним Студентським Кружком, та показ традиційної української хати, яку виконав по мистецьки Григорій Бойчук з Росбурн. Крім того показано велику збірку історичних грошей України п. Федора Івануса, а Єлисавета Козоріз демонструвала техніку писання українських великодніх писанок.

Вечором в тій же Вінніпеґській Авдиторії відбувся величавий Концерт Української Молоді при участі 2 тисяч гостей і понад 1,000 української молоді. В цьому концерті брали участь Пласт з Торонта і Монтреалю, Капеля Бандуристок і Дівочий Хор СУМ-у з Едмонтону, Танцюристи СУМК з Вінніпеґу, дівочий квінтет „Карлики", зорганізований СУСК-ом у Вінніпеґу, танцювальний ансамбль „Русалка" від МУНО Вінніпеґ, хор колеґії св. Володимира від УКЮ Манітоби, Бандуристи СУМК з колеґії св. Андрея у Вінніпеґу, та духова оркестра „Батурин" від СУМ в Торонті. Крім того, від студентського клюбу „Обнова" у Вінніпеґу виступила солістка Єлисавета Ганибан-Рат при акомпаніяменті Лиліян Кушнярик. Майстром церемонії цього концерту був Ярослав Семчишин з Вінніпеґу.

Проф. Л. Добрянський взяв участь у прийнятті в Білому Домі

Вашингтон. — Це, мабуть, перший раз в історії Америки українець був запрошений та взяв участь в офіціяльному дипломатичному прийнятті в Білому Домі, що його влаштували Пані і Президент країни на пошану глави чужої держави. „Ди Вашингтон Пост" з 5-го серпня ц. р. інформує, що президент і пані Нікcон влаштували 4-го серпня ц.р. в Білому Домі державне прийняття на честь президента Демократичної Республіки Конго Джозефа Д. Мобуту та його дружини, на яке були запрошені з дружинами 50 осіб з конґолійської і американської урядової верхівки, а між ними президент Українського Конґресового Комітету Америки проф. д-р Лев Е. Добрянський.

Холера в СССР поширюється: обмежено подорожі до Львова й Херсону

Москва. — Виникла в совєтській Центральній Азії епідемія холери поширюється вже і в европейських частинах Совєтського Союзу. Совєтська влада сповістила про обмеження подорожей до ряду міст в Українській ССР, в тому числі до Львова і до Херсону, як також майже до всіх важливіших міст і курортів на Криму й на інших побережжях Чорного моря, таких, як Сухумі, Батум, Сочі, Ялта і Сімферопіль. Перед тим були замкнені для комунікації міста над Волгою: Астрахань, Волгоград, і Уляновськ і Одеса. На ринках у Москві та в інших містах появилися урядові повідомлення з попередженням про загрозу дизентерії і кишкових хвороб, що ними супроводиться захворіння на холеру. В пресі друкуються заклики до населення мити руки перед їдою, обмивати овочі й городину і бити мухи, які поширюють епідемічні хвороби.

У Греції заповіджено звільнення 500 політичних в'язнів - комуністів

Атени. — Військовий режим, встановлений у Греції після державного перевороту в 1967 році, подав до відома, що найближчим часом будуть звільнені з ув'язнення п'ятсот політичних в'язнів, усе комуністів, які перебувають у тюрмах або в таборах відокремлення ще від квітня 1967 року, з огляду на загрозу їхньої активности для державної безпеки. 150 із них будуть звільнені зараз же, дальших 150 з кінцем цього тижня і решта вийде на волю протягом наступного тижня. Проголосив це повідомлення військової хунти державний підсекретар для справ інформації Георг Георґаляс, який сам донедавна, ще до свого включення в склад уряду під проводом прем'єра Георґа Пападопулюса, бут провідним грецьким комуністом. Георґаляс, виступаючи під час пресової конференції, подав також до відома, що в ув'язненні находиться тепер 1 096 політичних в'язнів, у тому числі 42 жінки. Перебувають вони у таборах відокремлення в Партені і Лакі на острові Лерос і в Скала Оропос в Аттиці, жінки в окремому таборі в Алікарнассосі на острові Криті. Усім звільненим з ув'язнення комуністам будуть видані пашпорти і вони матимуть змогу або залишитися в Греції або й виїждати за кордон.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У НАЦІОНАЛЬНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ В ДАВФИНІ

Давфин, Канада. (А. Курдидик). — Три великі концерти на сцені Стадіону і четвертий в Залі Традиції, велика мистецько виставка та ряд показів пам'яток з піонерських часів, пишна і кольориста Парада Відкриття та офіційний церемоніял після неї, пропам'ятна Архиєрейська Богослужба під першою українською церквою піонерів, виступ та участь цілої низки першоякісних ансамблів і солістів, участь більш 500 пластунів і коло 200 сумівців та — в загальному — участь 40 до 50 тисяч гостей, — спеціяльний поштовий уряд „Україна" і окремий поштовий касівник на всю пошту, ряд пам'яток і надівсе блакитножовтими прапорами прибране місто, в якому було повно людей ріжного віку і статі в народній ноші та вишивках, — оце й був цьогорічний ювілейний, бо п'ятий у черзі, Український Фестиваль Канади в Давфині, Манітоба, у днях від п'ятниці 31 липня до неділі 2 серпня 1970 року.

Починаємо з пластунами

100-річчя Провінції Манітоби, в якій лежить Давфин, та Крайова Зустріч Українського Пласту, що два останні дні і закінчення провела в цім містечку, окремо підняли настрій та святковість цьогорічного Українського Фестивалю. А що своїм первопочином ця велетенська і всеканадійська вже сьогодні імпреза пов'язана тісно з „Свободою" і Українським Народним Союзом, — це ж в околиці Давфину прибулий із ЗСА редактор „Свободи" о. Н. Дмитрів відправив у 1897 р. перше українське Богослуження, для якого був поставлений окремий „Хрест Свободи" і віднова цього хреста в 1966 році стала ініціятивою до Фестивалю — то й щорічна участь у ньому найвищих представників УНСоюзу стала вже традицією. Теж і цього року головний предсідник УНС Й. Лисогір з дружиною, тепер ще й президент СКВУ, був почесним гостем давфинської імпрези поруч її „ювілейного" та водночас теж „союзового" господаря сен. Павла Юзика з дружиною і найвищих урядових, міських та фестивальних достойників. В Параді Відкриття Й. Лисогір з дружиною їхав вулицями Давфину в одному з перших авт і на самому Відкритті Фестивалю йому припала спеціяльна честь: коли господар цієї офіційної частини, міський радний Микола Швець і всі інші представники уряду (п. Орґен від міністерства туристики й уряду Манітоби, посадник Давфину п. Ньютон, посол Давфинської округи до Оттави д-р Річі та президент Дирекції Фестивалю п. Варон) промовляли виключно по-англійськи, а сенатор Павло Юзик, як господар Фестивалю, мав своє слово в українській, англійській і французькій мовах, як йому й слід було це зробити, то п. Й. Лисогір врятував просто честь Українського Фестивалю, виголосивши всю свою промову від першого до останнього слова по-українськи і не даром дістав найбільші та найміцніші оплески.

Українська зовнішність

Місто Давфин, як і мин. роками, жило дні 31 липня та 1 і 2 серпня 1970 року всіми своїми фібрами і навіть з-зовні показувало, що воно в центрі українських поселень не лиш Манітоби, але й чи не всієї Канади. На головній вулиці та відногах її кожний стовп мав два українські прапорці, над крамницями чи за їх вітринами пишалися зразки народного мистецтва України і великі, нераз справді мистецькі написи „Вітаємо!", що є гаслом всіх давфинських фестивалів, в готелях і ресторанах, у крамницях і робітнях всі жінки і дівчата мали вишивані блюзочки, хоч часто це були англійки та інші чужинки і на відважні українські запити та вислови признання заявляли здивованим клієнтам, що по-українськи не розуміють. Готелі, банки і великі крамниці масового закупу окремо старались декорацією, прапорами та виставами з'єд-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Відбулась Конвенція Ліги Української Православної Молоді Північної Америки

Міннеаполіс, Мінн. — В днях від 20 до 24 липня в Міннеаполісі відбулась Конвенція Ліги Української Православної Молоді Півн. Америки, на якій делеґати з різних міст обрали новим президентом Ліги Михайла Тодда, а президентом Молодечої Ліги — Григорія Ганика. Конвенцію відкрив 20-го липня уступаючий президент Йосиф Подгурський, працю Конвенції благословив єпископ Марко, почесний член Президії Конвенції. Між численними промовцями, які виступали з привітами, привітання від УНСоюзу виголосив д-р Михайло Данилюк, головний контролер, та Анатолій Дорошенко — нововибраний головний радний УНСоюзу з Чикаґо, який передав 65 дол. на Студійний Фонд Митрополита Івана (Теодоровича), з того 25 дол від 114-го Відділу і 40 дол., зібраних на хрестинах Роксани Василів, дочки Олени й Олекси Василівих. Головну доповідь на Конвенції „Історичність у нашій Церкві" виголосив о. Йосиф Крета. З нагоди Конвенції відбувся величавий бенкет. У прийнятих делеґатами резолюціях підкреслено, що членство Ліги Української Православної Молоді Північної Америки буде й далі працювати на засадах християнства, уповаючи на Божу поміч, та боротись проти атеїстичного комунізму.

Д-р Я. К. Туркало виїздить до Істанбулу досліджувати документи про Роксоляну

Д-р Ярослав К. Туркало з Ню Гейвену, Конн. наступного тижня в черговий раз від'їздить до Константинополю-Істанбулу (Туреччина) для дослідження документів, що стосуються султана 16-ого століття Сулеймана Величавого та його дружини Роксоляни, українки з походження. Ці документи знаходяться в архівах старого палацу Топкапі. Під час свого перебування в Царгороді д-р Туркало матиме побачення з грецьким архиєпископом, вселенським патріярхом Атенагорасом I. Також на протязі тижня д-р Ярослав Туркало подорожуватиме по манастирях Атонської гори і відвідає ігуменів усіх слов'янських манастирів. Нарешті він відвідає середньовічні церкви і манастирі Боснії, Чорногорії та Македонії, де в м. Скоп'є матиме авдієнцію з патріярхом новоствореної македонської патріярхії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ґарантія майбутнього

Скільки то вже сказано й написано тривожних слів про загрозу для нашого майбутнього в тому, що наша молодь відчужується, закладає мішані родини, цурається української мови, не бере участи в нашому громадському житті. Очевидно, що деяка доза правди може бути в цьому, але є й дуже багато переконливих фактів, які свідчать про щось цілком протилежне. Згадаймо тільки деякі.

Перегорніть сторінки „Свободи" та інших українських часописів в Америці і Канаді хоч би тільки за останніх кілька місяців. Рідко коли можна подибати число газети, в якому не було б дописів про успішне закінчення навчання в українознавчій школі, не було б вісток про успіхи нашої молоді в науці і праці. Недавно у Вінніпеґу відбувся величавий День Української Молоді з участю тисяч пластунів і сумівців. На наших оселях в ЗСА і Канаді проводять вакації тисячі таборовиків. На недавньому великому Українському Національному Фестивалі Канади в Давфині левину частину із 50,000 учасників становила молодь. На „Союзівці" впродовж вакацій працює сім десятків українських студентів і майже вісім десятків навчається тепер на українознавчих курсах. Минулої суботи, коли на тій оселі виступав молодечий український басовий квартет з Відня, Союзівка — можна сказати — роїлася від молоді. Те саме на довколишніх оселях СУМА, Пласту і ОДУМ'у. Незабаром в Торонті відбудеться Пластовий Конґрес Другий, а в Монтреалі Конґрес Центрального Союзу Українського Студентства. Під кінець вакацій, під час Дня Праці, тисії нашої молоді справді не перелічив би на наших оселях та імпрезах. Навряд чи є друга яка національна група в ЗСА чи Канаді, яка могла б похвалитися такою зорганізованістю і такою активністю своєї молоді.

Зворушливі були спостереження й твердження наших молодих „віденців" із басового квартету. Вони зустрічалися вже з молодими людьми різних країн світу і кажуть, що для них вистачить почути українське слово, щоб у будь - якій столиці світу „почуватись, як дома".

Усе це тим більше радує, коли спостерігати деякий розвиток серед загальної сучасної молоді світу. Очевидно, що й серед української молоді трапляються вийнятки, але вони тільки потверджують істину: наша молодь здорова, ідейна і активна. Це і можна вважати найкращою ґарантією нашого майбутнього.

Спізнились на півсторіччя

Одна з наших туристок, дивлячись у Львові на те, як „совєтські громадянки" переносять на руках важкі залізні рейки, звернулась до провідника своєї групи: „Чому дозволяють у вас жінкам виконувати таку тяжку роботу?" На це провідник, не вагаючись, відповів: „Жінки у нас мають всі права нарівні з чоловіками, і ця праця їм подобається".

Провідник групи відповів так, як і годиться совєтському пропаґандистові: оправдувати навіть найпотворніші явища в підсовєтській дійсності. Бо справді тільки в СССР і хіба ще в Китаї „розкріпачені революцією" жінки добувають вугілля у шахтах, носять на собі цеглу і рейки, асфальтують вулиці, працюють на тракторах і бульдозерах.

Проте, з щораз більшою силою в останніх роках в СССР формується і дає про себе знати громадська думка, остаточно здушена і притолочена в „період культу особи". Люди одверто висловлюють на вулицях своє невдоволення, коли не можуть дістати в крамницях основних продуктів харчування, критикують бюрократів у державних установах, обурюються щораз більшими контрастами в житті „трудящих" і тих, яких в СССР називають „вони". Тож, очевидно, під тиском громадської думки прийнято на останній сесії Верховного Совєту в Москві змінені й доповнені „Основи законодавства Совєтського Союзу", в яких, зокрема, „забороняється застосовувати працю жінок на важких роботах і на роботах з шкідливими умовами праці, а також на підземних роботах".

Схвалення цих „Основ" московська „Правда" пояснює, як звичайно, „науково - технічним проґресом, неухильним зростом добробуту і культури радянських людей, дальшим розвитком соціялістичної демократії". Це, мовляв, „документ, що втілює в собі великі соціяльні завоювання трудящих".

У країнах західнього світу, де ніяких таких „Основ" немає і де їх ніхто не потребує, жінкам, наділеним дійсно рівними з чоловіками правами, не треба було чекати понад 50 років, щоб їхні уряди „заборонили" їм працювати на важких роботах. Отже, для совєтських жінок це „соціяльне завоювання" спізнилось на півсторіччя.

ВЕЛИКА ПРОБЛЕМА

За словами приказки, „малі діти — малий клопіт, великі діти — великий клопіт". Проблеми тих, які незабаром закінчать вакації й підуть до шкільних кляс, є в першу чергу проблемами дорослих, бо, знову ж кажучи словами українського прислів'я, „що посієш — те й пожнеш".

На іншому місці в цьому числі „Свободи" подано вістку, що в окупованому Києві „збільшують увагу до українських видань для дітей". В Києві провадиться підготова до створення спеціялізованого Інституту для вивчення проблематики дитячої літератури, психіки юного читача. Коли б такі заходи провадились у вільній державі, вони були б дуже корисні. Але в обставинах окупації і режиму диктатури партії такі заходи не віщують нічого доброго: науковці й фахівці від літератури будуть там, в Українському Будинку Дитячої Книжки, вивчати шляхи, якими найкраще й найлегше перевиховувати українських дітей — з допомогою їх літератури — на „совєтських ґраждан", які мають вважати Москву столицею, російський народ — старшим братом, а російську мову — „мовою великого Леніна"...

Не таємниця, що київське Видавництво „Веселка" дедалі, то збільшує свою книжкову продукцію. Якщо туристи навіть у Києві чи Львові не можуть знайти в книгарнях української літератури для дітей (а коли й знаходять щось українською мовою, то конче про Леніна й партію), то за кордоном вже маємо дуже великий вибір совєтських дитячих видань скаліченою українською мовою, по відносно дешевій ціні, часто добре оформлених.

„Трест мозку" комуністичної пропаґанди, очевидно, заплянував і поширює наступ на українських дітей поза межами комуністичного світу, з допомогою дитячої і молодечої книжки. Робиться це дуже спритно і зручно. У збірнику пісень „Для дітей" є кілька народних, кілька розвагових пісень і лише одна-дві — політичного змісту, про червоний прапор та про червоні краватки піонерів. У вибірці творів Т. Шевченка для дітей — немає нічого партійного, але зазначено, що ту книжечку друкувала „книжкова фабрика ім. Леніна".

Хто нині матиме за собою дітей — завтра матиме молодь, а позавтра — світ. Доводиться ще раз згадувати про працю ОПЛДМ ім. Л. Глібова, про великі проблеми й фінансові труднощі цього українського репрезентаційного Об'єднання у вільному світі, що в 1971 р. прийде вже до 25-ліття своєї праці. Хочемо звернути увагу читачів на те, що справи літератури для дітей і молоді — це справи не лише мистецькі чи культурні, а й політичні. А політичні справи не визнають ні байдужости, ані запізнювань у їх рішеннях.

Українська дитяча й молодеча книжка поза межами України це духовий і естетичний ґрунт, на якому можуть виростати молоді українські покоління. Книжка сама не ходить — батьки, школи, організації для молоді мають донести її до рук дитини, привчати читати змалку українською мовою, виробити навик читання, що згодом сам перейде в любов до читання. Але просто читати ще не означає виховуватись і з р о стати. Книжка, ворожа українським ідеям, хоч і написана українською мовою, може наробити дуже багато шкоди. Юний читач здебільшого все написане сприймає, як щиру правду. Якщо „дядя Ленін" дійде до наших дітей нині, то завтра для декого він зможе обернутися й у „вождя". Особливе збільшення уваги комуністичного апарату в Києві до видань для дітей виявляє, що там ідеться про пляноване „захаращування" українців у вільному світі такими виданнями з метою: остаточно зліквідувати видання дитячої вільної української літератури за кордоном та намагатись впливати на дітей вільної спільноти в комуністично - безвірницькому дусі — „виховувати" їх змалечку, дармащо вони живуть у вільних країнах.

Проблема складна. Українське видання для дітей з маркою ОПЛДМ — значно дорожче, ніж совєтське з В-ва „Веселка", бо — малі наклади. Щоб видання здешевити, їх треба розкуповувати; щоб збільшити кількість назв наших видань — їх треба поширювати; щоб ОПЛДМ ім. Л. Глібова справлялось із своїми нелегкими завданнями — його діяльність треба підтримати і словом, і ділом, на це мусять знайтись різні організаційні й громадські фонди. Письменники за кордоном працюють фактично безплатно: за 9 найновіших видань Правління ОПЛДМ виплатило 250 дол. гонорару... Але однобічні жертви без кінця тривати не можуть. Вже починають лунати голоси про те, щоб наступного року, в 25-річчя заснування ОПЛДМ, зліквідувати це Об'єднання, при якому працюють не тільки письменники й поети, а й музики, театрознавці, мистці - ілюстратори, композитори, виховники, педагоги та інші діячі. Самоліквідація ОПЛДМ була б дуже на руку ворогові України, носіям русифікації та фальшової „інтернаціоналізації" українських дітей на Батьківщині — справжнім нещастям для українських дітей у вільному світі, нещастям з дуже прикрими наслідками через 10-15 років.

Маленька, нібито, дитяча проблема, в тому й справа дитячої літератури і культури взагалі — насправді є великою проблемою дорослих.

Леонід Полтава

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

В. Чапленко

КНИГА БОЙОВОЇ ВІДСІЧІ РУСИФІКАТОРАМ

Незадовго до смерти проф. Р. Смаль - Стоцького, 1969 року, в серії Бібліотеки українознавства Товариства ім. (Т.). Шевченка в Ню Йорку вийшла його праця „Українська мова в совєтській Україні", але, як це тепер найчастіше у нас буває, вихід у світ цієї книжки не привернув до себе належної уваги нашого громадянства. Тим то я хотів би дещо сказати про цю видатну працю нашого заслуженого мовознавця.

Як це зазначено в підназголовку і в передмові, це „друге поширене видання" цієї книжки. Уперше вона була видана у Варшаві 1936 року, але „ділий наклад цього видання у Львові і в Варшаві потрапив у руки московських комуністів і був знищений", з а л и шилось тільки „декілька примірників". Отже, дуже добре учинив автор, видавши її вдруге. До тексту першого видання тепер додано ще розділ „Доба по другій світовій війні", що в ньому йде мова про большевицькі перекручування семантики загальновживаної у вільному світі суспільно - політичної термінології, таких слів, як „свобода", „демократія" тощо (це, як відомо, була улюблена тема проф. Р. Смаль - Стоцького), з використанням найновіших даних про „Зрадянську Україну" та резолюцій Світового конґресу вільної української науки з листопада 1965 р., в яких викриваються переслідування українців у цій т. зв. „українській республіці".

У давнішій частині цієї книжки є, сказати б, вступні розділи, що в них автор з'ясовує для читача - немовознавця такі поняття, як поняття літературної мови, подає короткі відомості з історії російської літературної мови, інформує про переслідування української мови ще в царській Росії тощо. Зрештою, ці розділи займають у книжці тільки 37 сторінок. А далі йде найбільша і найважливіша частина цієї праці, що охоплює національно - мовну політику большевиків у 20-их і 30-их роках.

Автор пише про нагінки на всі поневолені народи СССР, але найбільше про переслідування українського народу та його мови й культури. Значним мінусом цієї частини є розгляд періоду українізації 1923-1933 років, так би мовити, під знаком періоду т. зв. воєнного комунізму, із нехтуванням того історичного факту, що все таки це були відмінні періоди, і другий з них був періодом сприяння розвиткові української н а ц іональної культури, а автор про нього пише, що „українці" тільки „бавилися українізацією". Недоречність такого розуміння українізації 20-их років видно хоч би з того, що автор, назвавши О. Шумського, М. Скрипника й інших українських державних діячів цього періоду „зрадниками", разом з тим користується їхніми писаннями та урядовими постановами, якими вони здійснювали і в яких боронили українізацію, відбиваючи напади русифікаторів. Ось як у нього написано: „Ми показали, якими успіхами закінчилась славна (іронія! — В. Ч.) „українізація", подавши її підсумки, зроблені самими комуністами в їх „резолюціях". Якщо оті „самі комуністи" відзначали хиби в своїй роботі, то це вже було позитивне для справи української культури, це була вже боротьба за неї, і, як відомо, за це їх, тих українських комуністів, Москва й понищила. Крім того, таке заперечення здобутків українізаційного періоду позбавляє наступні розділи книжки, в яких іде мова про розгром українізації, логічної підстави. Очевидячки, було що „громити", були якісь досягн, бо якби нічого не було, то не було б і приводу до нищення української культури та її найновіших творців.

Сила цієї праці проф. Р. Смаль - Стоцького в тих її розділах, де він пише саме про цей розгром, що поклав край українізаційному періодові. У цих розділах автор зібрав великий фактичний матеріял, узятий з тих же таки „радянських" джерел, і на підставі цих даних викрив з незаперечною переконливістю безсоромну народовбивчу русифікаційну політику Москви в 30-их роках, що нею на Україні керував спеціяльно для цього надісланий її агент П. Постишев, а йому допомагали місцеві його полигачі — А. Хвиля (Мусульбас), Н. Каганович, О. Фінкель та інші. А що русифікатори найдужче вдарили по українській мові, „викриваючи" в діяльності українських мовознавців „шкідницьке" намагання відірвати українську мову від російської, то про це проф. Р. Смаль - Стоцький, як український мовознавець, і найбільше міг сказати.

Напади русифікаторів насамперед були скеровані на творення української національної науково - технічної термінології та на харківський (скрипниківський) правопис 1928 р. Проф. Р. Смаль - Стоцький навів численні цитати з дилетантської писанини А. Хвилі „За більшовицьку пильність на фронті творення української радянської культури", з такої ж статті Н. Кагановича „Мовна теорія українського буржуазного націоналізму" та із статті О. Фінкеля „Термінологічне шкідництво і його теоретичне коріння" і п р о т и п о с т а в и в їм н а у к о в і мовознавчі міркування, що боронили це мовотворення й цю нову українську термінологію, як також і цькованих у зв'язку з цим українських мовознавців — Є. Тимченка, А. Кримського, Олену Курило, М. Осипова, М. Сулиму, С. Смеречинського, інженера Т. Секунду, що уклав слівника технічної термінології. Він науково доказав, що нові терміни, творені в дусі української мови, всупереч твердженню русифікаторів, не роблять української наукової мови незрозумілою народові, а навпаки, саме вони й дають змогу широким масам легше розуміти цю мову. „Пропонуємо д. А. Хвилі зробити звичайний дослід, — пише автор на стор. 85: — проїхатись Україною, селами, містечками та колгоспами й запитати когонебудь із сірої „багатомільйонової маси", яке слово він (краще — В. Ч.) розуміє „наркоз" чи „знечулення", „гіпертрофія" чи „переріст", „епілепсія" чи „падачка", „тротуар" чи „хідник", „арка" чи „лук", „крематорій" чи „спалювач"? На противагу твердженню русифікаторів він наводить численні факти, з яких видно, що народ не тільки не розуміє, а й перекручує чужомовні слова: „револьвер" — „лівольверт", „псалтир"—„савтир", „протоєрей" — „длутірей" тощо. А це стається, він каже, через те, що „чуже слово не викликає жадних асоціяцій" і для „робітника й селянина, що не знають ні греки ні латини, є справжньою китайщиною" (стор 81). Автор повиписував на своїх сторінках десятки термінів із тодішніх термінологічних слівників, і читачі, читавши цю працю, можуть самі переконатися, чи, справді, ці новотвори були „шкідливі" для української мови, як це намагалися доказувати наші вороги. Звичайно, серед них можуть бути й не зовсім добрі, але це неминуче в такому раптовому застосуванні цього методу творення науково-технічної термінології, як це було в 20-их роках.

З чималою (хоч і меншою) докладністю розглянув проф. Р. Смаль - Стоцький обвинувачення ворогів у „навмисному шкідництві" в українськім правописі 1928 р., що його вони заборонили, запровадивши натомість русифікований правопис. Узяв він під свою оборону й творення білоруської науково - технічної термінології.

Взагалі сказавши, ця найважливіша частина в праці проф. Р. Смаль - Стоцького,

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ЧИСТУ МОВУ І ТЕРМІНОЛОГІЮ

З допису п. Костя Церкевича у рубриці „Голоси читачів" („Свобода" з 17 липня 1970) читачі довідалися про існування „Секції по приготуванні термінологічних словників", якої п. Церкевич є головою. Тому, що справа термінології і мене цікавить, хочу подати до цього допису два коментарі.

Перший: Слово „секція" (або відділ) означає частину якоїсь цілости. Автор, одначе, не називає організації чи товариства, частиною якого є оця Секція. Наскільки нам відомо, термінологічними справами займається вже кілька років Український Термінологічний Центр, що постав як автономна клітина НТШ і УВАН. Крім цього при НТШ вже раніше утворено Т е р мінологічну комісію для вирішування проблем української термінології. Отже, цікаво, яке відношення Секції п. Церкевича до цих існуючих установ.

Другий: Автор допису стверджує: „... завданням і ціллю Секції є студіювати, розробляти, дбати про чистоту мови, складати термінологічні словники..." Як же дбає про чистоту мови оця Секція, коли сама її назва є зразком нечистої, поросійщеної мови. Вислів „секція по приготуванні словників" — це чисто російська мовна конструкція. Це ствердили наші визначні мовознавці від давніх (наприклад, Олена Курило у праці „Уваги до сучасної літературної мови", 1923 р.) до сучасних, і то не тільки еміґраційних, але і совєтських (напр., А. П. Коваль у праці „Культура української мови", три видання, останнє 1966 р.). Правда, у підсовєтських українських виданнях такі конструкції досить поширені як вияв посиленої русифікації, але вони трапляються тільки у авторів, що не дбають про мову або й не знають її. Не побачите їх, наприклад, у журналі „М о вознавство". Літератори і критики підкреслюють, хоч тільки обережно (слова „русизм" чи „росіянізм" практично нема у совєтському словництві), „чужість" таких зворотів. Для прикладу, один із рецензентів у літературному журналі „Вітчизна" пише про такі вислови, як „завдання по фізиці" або „роботи по дослідженню", що вони „проти законів української мови".

Отже, яке довір'я можемо ми мати до термінологічної праці Секції, коли її управа, приймаючи таку поросійщену назву, виявила незадовільне знання нашої літературної мови? Не буду тут наводити всі інші мовні огріхи в дописі (напр., що таке „англо - українські мови"?) і не буду спростовувати деякі невірні твердження автора (напр., „совєтська Україна не устійнила, чи не хоче устійнити української наукової термінології"), бо це зайняло б забагато місця. Хочу тільки підкреслити, що хоч і яка важлива та пекуча справа очищення підсовєтської у к р аїнської термінології від сороклітнього її московщення, до цієї праці не досить самої охоти, а навіть ентузіязму. Щоб належно відсіяти в усталеній підсовєтській термінології „зерно від полови", треба ще й доброго знання нашої літературної мови та лексикографії.

Будь - яке словникове видання на еміґрації мусить бути на належному науковому і мовному рівні, щоб воно могло успішно протиставитись яким двом десяткам поросійщених термінологічних словників і довідників, що за останніх 15 років появилися в Україні.

Анатоль Вовк
Едісон, Н. Дж.

Степан Шах

ЛЬВОВ'ЯНИ НА ФЕРІЯХ

ДЕНЬ СВ. ОЛЬГИ

(Спомин з-перед 46 років)

(4)

Опісля вручали свої дарунки з додатковими побажаннями. Солінізантка Оля була заскочена й зворушена до сліз. Всім було радісно і ще раз співали гучно „многая літа", при чому о. Орест Мартинович, що мав сильний і милозвучний баритон, відспівав сольо*).

Розпочалася г о с т и н а з „яствієм і питієм" та „многоліттєвієм". Пішли тости, посипалися дотепи, залунали співи аж „до полуночі". А коли вже наш репертуар пісень, який був — головно у Роздольських — „безконечний", таки вичерпався, а нам не хотілось йти спати, Ольга Роздольська піддала думку, щоб кожний з приявних розповів щось про якусь Ольгу. Пропозицію прийнято оплесками. Чоловіки запропонували жінкам говорити перше, а черга промовців поазбучно.

VI

Отже, перша п-ні Біленька. Вона, кол. вчителька, легко знайшла тему і без надуми виголосила промову про св. Ольгу, як правзір державнотворчої княгині, зразкову жінку і матір та ідеальну бабусю-виховницю. За те одержала від нас гучні оплески. Друга взяла голос господиня дому Мартиновичева (не пригадую її імени) та розповіла про свою незабутню вчительку з учительської семінарії в Перемишлі Ольгу Ціпановську, що її називали „цьоця". „Цьоця", вже тоді на емеритурі, жила в Львові, брала активну участь у суспільнім життю і ми всі добре її знали; тож заспівали їй грімко „многая літа" та зразу написали картку з побажаннями. Але не знали точної адреси, тому вислали до парохіяльної канцелярії при церкві св. Юра, бо вона мешкала в тій околиці; святоюрський парох, о. крил. Леонтій Куницький, знав усіх у своїй парохії.

А що п-і Мартинович назвала Ольгу Ціпановську першою „піонеркою жіночого руху в надсянській столиці" в Перемишлі, то наш „беесервіссер" д-р Василь Щурат (так назвав його в одній новелі Іван Франко за те, що всіх поправляв) взяв голос і поправив виводи „Мамісі". Першою піонеркою жіночого руху у княжгороді Ростиславичів над „срібнолентим Сяном" була не О. Ціпановська, бо вона прийшла до Перемишля щойно, в 1882 році, а — Клявдія Алексович (1830 - 1916). Вона була сестрінниця перемиського владики, лемка — сина пароха з Бортного, пов. Горлиці, Єп. Т. Полянського (1796-1869), дочка пароха з Красної, пов. Коросно; вона перша в Галичині писала оповідання з життя лемківських священичих родин, перша написала сценічний образ для дітей „Гостина св. Николая", а 1857 р. видала перший в Галичині жіночий альманах „Перемышлянка", тобто 30 років перед „Альманахом", який видала Наталія Кобринська в Станиславові.** Цю коректуру д-ра „беесервіссера" В. Щурата прийнято з подякою до відома. (Він був у рр. 1899-1904 професором в перемиській гімназії, женився з „перемишлянкою", тут написав свій поетичний молитовник „З глибини возвах" і знаменито визнавався в перемиських архівах та культурних справах).

Далі промовляла Ольга Роздольська. Вона, як уже згадано, дружила вже від років з жінкою Івана Франка Ольгою. Ольга Франко, киянка, в той час жила самітно у Львові і нездужала, тож внесла тост на її здоров'я. Ми заспівали „многоліття" та написали картку з поздоровленням. Далі розповіла вона про спільно з Франками та Трушами пережиті ферії на Гуцульщині в 1905 році, коли то з Наддніпрянщини до Галичини приїхали в гості Михайло Коцюбинський та Володимир Самійленко. (Тоді Ів. Франко піддав Коцюбинському ідею і тему до написання неперевершеної повісти про Гуцульщину п. з. „Тіні забутих предків"), згадала також про подарунок, який одержала від М. Коцюбинського***).

Останньою з жінок говорила моя дружина Ірина з Застирців. Вона внесла тост на здоров'я засновниці і від 1904 року невідмінної та дуже заслуженої голови „Марійського товариства пань" у Львові, Ольги з Барвінських Бачинської, учительки у львівській державній учительській семінарії для дівчат. До того т-ва належала моя жінка ще як учениця гімназії сс. Василіянок та з мамою Емілією з Глібовицьких Застирець ходила на сходини, слухала викладів О. Бачинської і дуже її полюбила. І тій Ользі ми заспівали „многая літа".

VII

Опісля прийшла черга на чоловіків „щось" розповісти про знайомі Ольги, і перша — на проф. Я. Біленького. А він занепокоївся і сказав, що „на лісничівці" діти самі залишились, найстарша доня має лиш 11 років, а син 4, — і тому він мусить попрощатися. І п-во Біленькі пішли. За ними — о. Мартинович, бо, мовляв, болить його голова і вже втомлений, а до того зранку має правити Богослужбу.

Д-р Альфред Говикович, взявшись за бороду, почав: „Я ні вчений, ні письменник, ні журналіст, ані красномовець і ніяких Ольг — поза нашою соленізанткою — не знаю. Я міг би дещо розповісти про мою жінку Михайлину, що то, бідачка, чекає на мене в Яворові. Я мав купити їй в Турці лік „симпатоль", і зовсім забув про це, аж ось тепер всунув я руку в кишеню, а там — пляшечка... Вона, бідна, навіть не знає, куди я завіявся. Та оповідати про власну жінку й хвалити її перед другими, — як казав Сократ, — небезпечно. Зате я міг би багато розповісти про свою благородну тещу*).

І почав виголошувати пеан про покійну „імость" Нижанківську, якою вона бу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

*) Орест Мартинович (нар. 1877 р., рукоположений 1905 р., помер 1941 р.?) мав оперовий баритоновий голос. По закінченні богословських студій у Перемишлі анґажовано його, на поручення члена стокгольмської опери Модеста Менцінського (також закінчив богословію в перемиській єпархії) до королівської опери в Стокгольмі, але О. Мартинович був уже заручений і наречена на таке не годилася; воліла, як казала, мати о. сотрудника біля себе, ніж співака за кордоном. — С. Ш.

**) Про письменницю Клявдію Алексович написав я більше в „Між Сяном і Дунайцем" ч. I, стор. 49-50; вона також малювала і м. ін. зробила портрет свого вуйка Єп. Томи Полянського та подарувала його єп. консисторії. Про долю портрету дивись там же.

***) Михайло Коцюбинський привіз тоді О. Роздольській в подарунок хустину полтавського виробу, якою вона дуже тішилася і часто її носила. Та хустина відіграла важливу, майже історичну ролю: нею О. Роздольська підв'язала померлому в 1916 р. Іванову Франкові долішню щоку в домовині, бо уста „Каменяреві" були відкриті. І так його поховано з хусткою, у винайменім гробі на Личаківськім цвинтарі. При рекогносцируванні тлінних останків І. Франка в 1921 р. та хустина О. Роздольської відіграла рішальну ролю. Про ту справу див. у моїм спомині п.н. „Іван Франко в „комірнім гробі" — у 50-ту річницю смерти „Галицького Каменяра" („Христ. Голос, 12 і 19-го червня 1966 р., ч.ч. 24 і 25 (907 і 908).

*) Адвокат д-р Альфред Говикович (нар. 1877), міщанський син зі Стрия, був жонатий з Михайлиною Нижанківською, дочкою о. Йосифа, пароха в Дідушицях Вел. біля Стрия, а сестрою знаного народного діяча в Стрийщині, пароха в Завадові, о. Остапа Нижанківського (1862-1919), диригента стрийського „Бояна", композитора патріотичних пісень, що його поляки, зайнявши Стрий 1919 р., розстріляли без суду.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У НАЦІОНАЛЬНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ В ДАВФИНІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нати собі українців, що нахлинули сюди на три дні Фестивалю з усіх кінців Канади й ЗСА, від Ванкуверу і Лос Анджелесу до Галіфаксу і Ню Йорку, а давфинці показували собі з цікавістю автові плитки з назвами різних американських стейтів і канадійських провінцій. І було цих гостей стільки, що в Давфині стало дослівно глітно, — і в місті і на фестивальній площі зокрема. А спека, а сонце...

Коли ж у Параді Відкриття з її автами достойників всякої ранґи і масти (найбільш оплескувано авто, яким шоферував посадник Вінніпеґу Степан Дзюба зі своєю дружиною поруч), та її парадними возами-фловтами, поважними і веселими піонерськими і бизнесменськими, взяли участь більш пів тисячі пластунів і пластунок та дві сотні сумівців і сумівок, що бадьоро, стрункими рядами і під своїми прапорами вибивали крок до такту трьом трубним і пластовій маршовій оркестрам, давфинці мали право роззявити рота: стільки юнацьких засмалених облич, стільки ясних очей і стільки відзначень вони разом не бачили, а вже напевне ніяк не сподівалися, що стільки тієї і такої організованої молоді є в українців. І не даром потім на Відкритті кожний достойник давав цій молоді найвищі слова признання. Посадник Ньютон говорив, що на нього вона зробила „могутнє" враження, а посол д-р Річі таки просто сказав, що такої молоді не має ніяка національна група в Канаді.

А ця молодь стояла великим пластовим табором за Виставовою Площею і з нього співала по вулицях, відвідувала церкви та дім для старших, допомагала продавати на вулицях Давфину програмки, врешті масою була на Богослуженні в Теребовлі, яке спонзорує з традиції УНСоюз. Чи не чудове це?

Серед мистців-виконавців

Нічого не дало б нам вичислювання точок та виконавців великих концертів Фестивалю (п'ятниця увечорі та два в суботу), що проходили на сцені Стадіону, кожний раз з 10.000 і більш глядачами. Вів їх наш завжди добрий актор і співак, голова Манітобської Ради Народного Мистецтва Ярослав Семчишин, що знав, коли бути поважним і коли гумористом. Музичну основу й акомпаніямент творила знана з радія та телевізії оркестра нашого земляка Теодора Комара, що веде ряд шкіл акордеону, при фортепіяні супроводила солістів та хори незрівняна в тій ділянці Ліліяна Карпінка - Кушнярик. Вся трійка — „столична", бо з Вінніпеґу.

Кожний концерт Фестивалю мав 14-16 точок, які в головному тримали два чи три ансамблі та стільки ж солістів, долучуючи до них на зміну запрошених, що таким чином „прибували" і „вибували" з Давфину згідно з домовою. Майже в усіх концертах виступав Хор Фестивалю під дир. Галі Лазарук - Гендерсон (своєрідна сенсація: 52 особи, що роками їздять з околиці на проби і добились справжнього хорового мистецтва) та гостя з Маямі сопрано Ольга Павлова, яка була й на першому Фестивалі в 1966 році; був на цьогорічному знаний з попередніх Фестивалів та популярний у Канаді танковий ансамбль Філії УНО у Вінніпеґу „Веселка" та надійні „Танцюючі Козаки" п. М. Лехова, теж з Вінніпеґу.

Із запрошених та прибулих взяли різним часом участь у концертах чоловічий хор з Тандер Бею, Онт., своїми кубанськими строями заскочивши публіку, далі славетний квартет „Верховина" з Торонта, хор Українських Бандуристок СУМ з Едмонтону (9 бандур і коло 20 хористок), що змісця здобув оплески і, вперше та давно дожиданий Народний Балет „Євшан" з Саскатуну, який у двох групах, старшій і молодшій, вповні виправдав свою добру досі марку. З солістів побачили ми, як деб'ютантів, сопрано Лорейн Тихоліз - Торсруд з Йорктону та скрипаля Віктора Пасовистого з Торонта, який має кілька платівок. „Короною" солістів був знаний наш голливудський актор Майк Мазуркевич - Мазуркі, що виступив в усіх трьох концертах, викликав щирі та міцні оплески своїми монологами та, пішовши між фестивальну публіку, імпонував їй своєю українською мовою, рідною ввічливістю і сердечністю.

Несподіванками на концертах були: передача пропам'ятних плякет президентом Фестивалю п. А. Бароном двом заслуженим ініціяторам і „фанатикам" тієї імпрези — п. М. Щевчикові та кол. міністрові п. М. Григорчукові — (на першому концерті) та передача нагород сен. П. Юзиком всім тим, що в двох перших днях Фестивалю змагалися ранками в ріжних мистецьких ділянках, включно з цимбалами, виставами в крамницях та помисловістю у „фловтах" (на третьому).

Мистці, пам'ятки, інформація

Іншу частину Українського Фестивалю творили вистави й покази. У велитні - павільйоні Мистецького Центру на Фестивальній Площі п-і М. Бялобжицька, як керівник цього сектора, оформила справді цікаву постійну виставу чотирьох мистців - малярів (А. Канюки з Чикаґа, який тут, на місці при великому зацікавленні публіки, малював портрети дівчат та дітей, Роберта Костя з Лак де Бони з 24 добрими оліями, Милтона Ахтемійчука з Йорктону з 12 картинами та Олі Герасимчук з Тандер Бею, а теж початківців Анни Тихоліз з Давфину і А. Лукова), яку доповнювали елегантно оформлені панями з Епархіяльного Музею в Саскатуні виставки народних строїв України, української селянської хати, українського святкового стола та великого показу піонерського хліборобського й хатнього знадіб'я. До цих виставок долучилися ще дві живі — праці над писанкою та піонерської молотьби ціпами, а залю доповнили ще окремий кіоск, в якому востаннє урядувала зліквідована кілька місяців тому та тепер, на прохання Комітету, повернена на кілька днів Фестивалю пошта „Україна", врешті великий кіоск посередині залі з безліччю цікавих пам'яток імпрези. І в „Україні" і в кіоску з пам'ятками був справжній рух: збирачі і за ними інші масово здавали в „Україну" свої листи і картки, які поштовий службовик - українець касував молотковим стемплем з тією дорогою кожному українцеві назвою (на жаль, кол. велика українська піонерська колонія „Україна", що мала каменисті ґрунти, майже перестала існувати!), а керівник ресорту пам'яток, п. Л. Чіта, з кількома красунями-дівчатками ледви давав раду покупцям усякого добра з з тризубиком на кленовому листкові, символом фестивалю. На Фестиваль, з нагоди його 5-річчя, були замовлені ще й пропам'ятні медалі, але квебекська фірма не доставила їх на час і п. Чіта приймав тільки замовлення на них та обіцяв охотникам медалі прислати її скоро до дому.

Тут же, в Мистецькому Центрі, цікаво було заглянути ще й до кіосків Колеґії св. Володимира з Роблину, що інформувала прибувних звукозаписом, платівками та фільмом, кіоску Колеґії св. Андрія з Вінніпеґу, в якому від СУС, СУК і СУМК „урядував" знаний давфинський „батько" п. І. Перепелюк з двоїми сумківцями, врешті кіоску КНСоюзу, де справно давали поради та відповіді на запити канадійські діячі тієї організації пп. Дідюк, Геврик та інші.

Окремий, сенсаційний і спеціяльно цікавий для пань та дівчат показ відбувся в сусідній до Мистецького Центру Залі Традиції, — це був привезений з Ню Йорку на запрошення Комітету Фестивалю Показ Історичної Ноші, що є справжньою славою 64 Відділу Союзу Українок Америки. 17 строїв, в тому починаючи з 4 ст. до Христа, та прегарні дівчата, що презентували їх вполудне в обидва дні Фестивалю (п'ятниця і субота) стягали по більш 500 осіб публіки, третину з якої творили чоловіки, мабуть ради гарних модельок...

На слідах о. Н. Дмитрова

Не багато залишилося вже описувати Фестивалю. Два перші дні його минули, як батогом лиснув. Спека, порох, втома погнали багатьох виконавців та учасників Фестивалю до дому. Проте яка тисячка осіб та пів тисячі пластунів залишилися на неділю 2 серпня, призначену на святкування біля Хреста Свободи, на березі ріки Дрифтінґ, 15 миль на півн. захід від Дафину, що їх для вшанування пам'яті о. Н. Дмитрова та українських піонерів, теж для маніфестації солідарности канадійських та американських українців, влаштовує щороку в час Фестивалю Український Народний Союз.

Святкування в і д булися. Архиєрейську Службу Божу правив Митрополит Кир Максим в асисті чотирьох отців та двох дияконів, співав до неї чоловічий хор з Тандер Бею і доповнюва його хор Пластунок з Торонта. Митрополит мав проповідь і закликав учасників відправи пам'ятати про традицію, любити рідне та гордитися українством. Після Митрополита мав мати слово від УГПЦеркви о. Д. Лещишин, але він не прибув і на його місці прочитав відповідне місце з св. Письма та мав проповідь проповідник Українського Євангельського Об'єднання, що опісля обмінявся братнім поцілунком з Владикою Кир Максимом.

Короткий обід і ось останній концерт - фінал, на цей раз у Залі Традиції і все ще при участі коло 500 людей. Концерт мав тільки дві точки: Виступ Хору Фестивалю під дир. Галі Лазарук - Гендерсон та справжню балетову картину на 4 дії у виконанні Ансамблю „Євшан" з Саскатуну, що й стягнула цікавих на неї. На цьому фіналі, яким проводив п. М. Лехів, господар Фестивалю сен. П. Юзик попрощав всіх учасників давфинських імпрез, подякував усім, що створили і провели її та запросив прибувних на Український Фестиваль 1971. І на святкуваннях біля Хреста Свободи і на фінальному концерті були на почесних місцях представники УНСоюзу, — гол. предсідник Й. Лисогір, його заступник на Канаду сен. П. Юзик, головний контролер Іван Геврик, головний радний В. Дідюк та директор канадійської канцелярії УНС Б. Зорич.

Велика програмка, прегарна темно - синя з золотим написом ленточка, коперти з печатками „України" та поштовою штампілею „Український Фестиваль" у двох мовах залишилися учасникам приємною пам'яткою, з якою пов'язані батьорі та будуючі враження. Український Фестиваль з року на рік стає більший і „ситніший", — приїздім на нього і в 1971 році, щоб побачити, що зможе нам ще і тоді цікавого дати та показати Давфин.

А. Курдидик

Бравн твердить, що Ніксон більше цікавиться негритянською проблемою

Вашингтон. — Єдиний чорний дорадник президента Ніксона в Білому Домі Роберт Дж. Бравн заявив в пресовому інтерв'ю, що Президент чутливіше ставиться до негритянських справ і турбується тим, що негритянські провідники твердять, що теперішній Уряд вороже наставлений до негрів. Роберт Бравн заявив, що Президент почав вести особисто кампанію проти такого стану і старається змінити опінію негрів в цій справі. Чутливість Ніксона збільшилася після того, як він особисто конферував із президентами коледжів для негрів; як він дістав звіти про те, що негри з підозрою ставляться до ним очолюваного Уряду і як голова Ради Крайового Товариства для Поступу Кольорових Народів Стіфен Дж. Споттсвуд оскаржив Президента в тому, що він вороже відноситься до негритянської частини населення. Це оскарження здивувало Ніксона. В останніх тижнях Президент зустрічався з більшим числом негрів, як давніше від початку урядування в Білому Домі. Та Ніксон не хотів конферувати з чорними членами Конгресу, всі вони демократи. Тепер Президент буде щораз частіше конферувати з представниками чорної частини населення. Він призначає більше фондів на чорні коледжі, що свідчить про це, що Ніксон більше цікавиться цією проблемою, твердить Роберт Бравн.

КНИГА БОЙОВОЇ ВІДСІЧІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

написана більш ак 30 років тому, залишається ще й досі неперевершеною самообороною українського мовознавства від нападів московських імперіялістів. Тим то цю працю й можна вважати книгою бойової відсічі русифікаторам. Її бойовий характер випливає ще й з того, що вона написана палко, легким, можна навіть сказати — публіцистичним мовостилем, з численними підкресленнями в тексті, а це все робить її приступною й для широкого (а не тільки фахового) читача. Отож і хотілося б, щоб вона була в кожного свідомого українця, якому не байдужа доля нашої мови, нашої культури й нашого народу. А для науковців ця праця має ще й те значення, що в ній наведено численні цитати з видань, що їх не скрізь можна на чужині дістати.

ЛЬВОВ'ЯНИ НА ФЕРІЯХ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ла ідеальною тещею для нього.

А що всі ми без вийнятку були жонаті з дочками священиків, то змінили тему — і, замість про Ольги, говорили про тещі. І посипалися „зятівські" пеани на адресу тещ, тих благородних „імостів", що в галицькім суспільно-національнім житті відіграли безіменно переважну виховну ролю. Наші жінки слухали тих похвал і, напевно, жаліли, що їхні мами не могли особисто їх почути від своїх зятів..

Знову ж я, крім похвал для своєї вирозумілої, але консервативної в поглядах тещі, докинув ще декілька слів і для свого тестя, о. проф. д-ра Йосифа Застирця, свого професора в 1-ій клясі Академічної гімназії в 1903 році.

По мені мав говорити „старший парубок" д-р медицини Щипко; але він виправдався, що не жонатий, бо війна перешкодила, а потім дівчину інший взяв. Ми, очевидно, його потішали, мовляв, підростають молодші...

Наостанку прийшов на чергу „сендзя" В. Яценьо; але той мовчить. „Що ж ви на це Яцусь?" — питає п-і Роздольська. А він, іронічно підсміхаючись, відповів словами Григорія Сковороди: „Світ мене ловив, но не впіймав". Та десь через 2-3 роки таки „впіймав". Дався зловити...

Теми вичерпались... Тому проф. Й. Роздольський розпочав свій невичерпний репертуар народних пісень, а допомагали п-і Оля та її брат проф. Ярослав Танчаківський. Тут хочу згадати, що проф. Й. Роздольський (1872-1941?), хоч сам клясичний філолог та германіст (кінчив німецьку гімназію в Бродах разом з малярем Іваном Трушом, о. проф. Й. Застирцем та суддею Григорієм Глібовицьким (1892), багато прислужився для української науки збиранням в Галичині народних пісень на грамофонні платівки безпосередньо з уст народних по селах, а згодом опрацював їх і оголосив в Записках НТШ. Головною помічницею була йому жінка Ольга**), яка походила з музикальної та поетичної родини Танчаківських, що в історії Галичини 19 ст. відіграла почесну ролю і заслуговує на окрему біографічну студію.

Тим часом минула північ і далеко поза. Ген там, на сході, появились перші рожеві проблиски Аврори. Ми встали і побажали взаємно „Добраніч!" Всі чоловіки пішли спати до стодол на постелене сіно...

(Кінець)

Дра А. Говиковича арештували большевики в 1940 р. у Львові, вивезли до Казахстану, де він безслідно пропав.

**) Про Ольгу з Танчаківських Роздольську згадую у спомині „Львів — місто моєї молодости" ч. III на стор. 97. Проф. Й. Роздольському присвятив я там же окрему сильветку як педагогові, візантологові, знавцеві народних пісень та церковних напівів (мав закінчену богословію). Він твердив, що мелодії церковного співу під час Служби Божої св. Івана Хризостома і св. Василія Великого „промовляють до душі українських народних мас божественними тонами візантійського музичного генія античної Греції"; його погляд погоджується з поглядами модерного історика церковної музики Павла Ланґа у творі: „Ді Музік ім Абендлянде", том І, стор 42. Див. про це ближче мій спомин: „Львів — місто моєї молодости", ч. II, стор. 288.

Українці здобули міжнародну похвалу

Париж (С. Н-нч). — Про те, що глибокий, не конче крикливий, патріотизм та солідна, добре зорганізована праця мусять дати добрі висліди, переконуємося дуже часто. Черговим доказом цього — успіх, що його несподівано здобула українська секція міжнародного товариства „Унум омнес". Управа „Унум омнес" розписала минулого року обіжник до всіх членів - націй, щоб вони виготовили опис діяльности своєї секції. Мабуть більшість цих членів - націй не виконали доручення, або виконали недобре, бо ось, при черговому обіжнику, управа „Унум омнес" вислала всім націям українську відповідь на попередній обіжник з поясненням, що це зразок, як слід такий опис діяльности зробити. Із цього випадку для нас подвійна користь: не тільки проф. д-р Володимир Янів, голова Українського Християнського Руху і член управи „Унум омнес" дістав подяку і похвалу за добре виконану роботу, — але всі відомості про український Християнський Рух, очевидно, його діяльність, устрій, членство, і, зокрема, ідею визволення України і її Церкви — дісталися до католицьких кіл усіх націй - членів „Унум омнес".

Л. ЛУЦІВ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКР. СЛАВИ

Ціна 2.00 доляри
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City, N.J. 07303

Д-р МАРТА Т. ПОЛІТИЛО

ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ВІДКРИТТЯ

лікарської практики в хірургії

при 133 East 73th Street
NEW YORK, N.Y. 10021

Години прийнять за попереднім зголошенням.
Тел.: UN 1-9000

СЛАВА ҐЕРУЛЯК

ПРОВАДИТЬ

КУРС КЕРАМІКИ на СОЮЗІВЦІ

В ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ РІЗНІ ТЕХНІКИ ВИГОТОВЛЮВАННЯ ТА ДЕКОРУВАННЯ ТА ПОЛИВАННЯ ГЛИНЯНОГО ПОСУДУ: ПОЧАВШИ ВІД НАЙПРОСТІШИХ ТЕХНІК ДО ФОРМУВАННЯ ГЛЕЧИКІВ НА ГОНЧАСЬКОМУ КРУЗІ.

Посуд випалюваний у високій температурі.

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в суботу, дня 8-го серпня 1970 року
у Ст. Пітерсбурґ, Фла. відійшов від нас
у Вічність на 76-му році життя
наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.
ВОЛОДИМИР ҐІББА

уроджений в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ почнуться в середу, 12-го серпня 1970 р. о год. 11-ій ранку в похоронному заведенні Литвина в Ірвінґтоні, Н. Дж., а звідси на Holywood Cemetery в Юніон, Н. Дж.

Горем прибиті:

МАНЯ — дружина
ЄВГЕН В. — син
ЛЕСЯ ГЕППС — донька
СТЕФАН — брат
та 4 внуки

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
З глибоким смутком повідомляємо про смерть

Проф. Д-ра ДОМЕТА ГЕРАСИМОВИЧА ОЛЯНЧИНА

дійсного члена УВАН у Европі, відомого українського історика, що після довгої хвороби, помер 25-го червня 1970 р. в Штутґарті, Німеччина.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку повідомляємо
Рідних, Приятелів і Знайомих,
що 31-го липня 1970 р. у Маямі, Фла.,
відійшов від нас у Вічність
наш Найдорожчий
БАТЬКО, БРАТ і ДІДО

бл. п.
ДМИТРО ДИШУК

уроджений в Україні 1897 року.

Покійний прибув до ЗСА у 1913 р. та поселився у Пенсилвенії, а опісля у Ню Йорку. Звідси перенісся до Пассейку та Клифтону, Н. Дж., де протягом 15 літ вів ресторан. Дружина Покійного Марія з дому Назаречук померла у 1951 р., в якому то часі Покійний перенісся до Нюбурґ, Н. Й. З Нюбурґу переїхав до Фльориди, де прожив 13 літ.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ були відслужені 3 серпня 1970 р. о год. 10 ранку у похоронному заведенні Mc Nerney— Burnadz Memorial Home у Клифтоні, Н. Дж., а звідтам на цвинтар св. Петра у Гарфілд, Н. Дж.

Горем прибиті:

АНДРІЙ — син, Нюбурґ, Н. Й.
МИКОЛА — син, Маямі, Фла.
ПЕТРО — син, Кінґстон, Н. Й.
АННА ЕЛЛІС — дочка, Тампа, Фла.
ГРИГОРІЙ — брат, Кю Ґарденс, Н. Й.
та 8 внуків

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.
Інж. РОМАНА В. СМУКА
ROMAN W. SMOOK

буде відслужена
ПАНАХИДА
ПО ПОКІЙНОМУ
в неділю, 16-го серпня 1970 року
в год. 12-ій впол.
в КАТЕДРІ СВ. О. НИКОЛАЯ в ЧИКАҐО
(при Райс і Оклей вул.)

На цю сумну відправу запрошують
ВДОВА, СЕСТРА і БАТЬКИ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого, Невіджалуваного
МУЖА, БАТЬКА і БРАТА

бл. п.
Д-ра РОМАНА КУЗІВА

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
в п'ятницю, 14-го серпня 1970 р.

в Церкві ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ в ВЕСТ АЙСЛІП, Н. Й., в год. 8:30 рано, і
в Церкві СВ. АП. АНДРЕЯ ПЕРВ. в САВТ БАВНД БРУКУ, Н. Дж., в год. 9-ій рано.
Родину, Приятелів і Знайомих просять помолитися в цей день за Спокій Душі Покійного

ДРУЖИНА і ДІТИ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ЕВГЕНА СИДОРИКА
складаємо 20.00 долярів
на Фонд „Церква в Потребі".

Іванна КОВАЛЬ
Стефанія ЯРОШ

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. МОТРІ з ГРУШКЕВИЧІВ БІГУН
складаємо 50.00 долярів
на каплицю на Пластовій Оселі „Писаний Камінь".

Вельмишановній і опечаленій Родині наше глибоке співчуття.

Д-р Іларій і Анна ДОМБЧЕВСЬКІ
Арх. Володимир і Діді БУТЕНКИ

Замість квітів на могилу
сл. п. АНТОНА МАЛЮЦИ
25.00 долярів
на цілі НТШ — Сарсель, Франція
складають
ЧЛЕНИ АСОЦІЯЦІЇ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — ВІДДІЛ ПІВН. НЮ ДЖЕРЗІ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Антоніни з Поховських Кордуби
складають 20.00 долярів
на Фонд Катедри Українознавства
в Гарвардському університеті.

Др. Мирон і Люба КУЧМАК
Атланта, Джорджія

Андрій О. Левицький — доктором медицини

Треба радіти, що ряди наших молодих професіоналістів у діяспорі кожного року зростають. За останніх 20 років побуту нової еміграції поза межами Рідного Краю багато нашої молоді, завдяки своїй пильності, здібностям та завзяттю, а головно завдяки жертвенній допомозі своїх батьків, закінчило свої студії в різних університетах та коледжах нового поселення і вже від років успішно працює по своїм фахам та щасливо живе самостійним життям.

д-р Андрій О. Левицький

Між цьогорічними нашими градуантами американських високих шкіл є також молодший син д-рів Витовта та Ірини Левицьких з Клівленду, Огайо. — Андрій Омелян, якого промоція на доктора медицини відбулася 13-го червня ц.р. в Нортвестерн Університеті в Чикаґо, Іллиной.

Д-р Андрій Омелян Левицький народився 6-го червня 1945-го року в Баварії, Німеччині, де його батьки були практикуючими лікарями. До Америки прибув з батьками в 1949-му році. Початкову і середню школи закінчив у Клівленді, Огайо, а передмедичні студії протягом дальших трьох років в Оберлін Коледжі в Оберлін, Огайо, здобувши у 1966-му році титул бакалавра науки в Нортвестерн Університеті в Чикаґо, де цього року закінчив медичні студії та одержав диплом і титул доктора медицини. Тепер почав уже інтершип у Пресбітеріян Сейнт Лукс Шпиталі, де зорганізувавши ще перед промоцією лябораторію електроретінографії, — буде спеціялізуватися в офтальмології.

Слід зазначити, що його старший брат д-р Роман Тарас Левицький якраз закінчив один рік військової служби у В'єтнамі на кораблі-шпиталі Ю.С.С. Сенкчюарі та почав уже другий рік служби на військовій базі в Каліфорнії.

Д-р Андрій О. Левицький є членом Української Медичної Громади в Чикаґо, членом Фі Бета Пі Фратерніти, як також членом наших братських обеспеченевих товариств. Він є одружений з Дарією, з дому Камінською, дочкою знаних на терені Клівленду суспільно - громадських працівників, яка, закінчивши студії в Рандолф Мейкон Вименс Коледжі у Вірджінії, здобула у 1968-му році титул бакалавра політичних наук та приготовляється там же до маґістерського диплому.

Молодому докторові щиро гратулюємо та з цілого серця бажаємо щастя і многих дальших успіхів у його професійнім та особистім житті. На многі та благі літа!

Я-кий

Успіхи в науці Ярослава І. Качура

Цього року першуном серед 503 випускників середньої школи в Ґері, Індіяна, був наш молодий градуант Ярослав-Іван Качур, син Софії і Григорія Качурів.

З цієї нагоди його родичі влаштували і щедре прийняття з танцями 27 червня в залі укр. греко-кат. церкви св. Йосафата в Мінстері. Під звуки оркестри старші і молодь довго забавлялися. Приємно було нам усім ділити радість п-ва Кучарів і молодого випускника, що виріс на наших очах, був все найкращим учнем, скромним і слухняним сином.

Він прийнятий до Пурдю університету, дістав стейтову і автомобілевих робітників стипендії та почесну степендію фірми Ломб Компанії.

Ярослав буде студіювати інженерію — іде слідами свойого старшого брата, котрий в цьому році кінчає студії інж.-хемії у вище названому університеті.

Ярослав І. Качур

Всі присутні ґратулювали молодому ґрадуантові за його осяги і бажали йому дальших успіхів в науці — щоб сповнилися його задушевні пляни для його особистого задоволення і для користі нашої спільноти, яка може сміло гордитися таким членом. Щасти, Боже! Ціла родина п-ва Качурів належить до УНС.

М. Л.

Успіхи молодого союзовця Миколи Стахова

У місцевій пресі 11 і 12-го червня появилась стаття про нашого члена Мирона О. Стахова, сина п-ва Мирослава і Дарії Стахових, замешкалих в Стратфорді, Конн. Мирон Стахів закінчив середню школу в Стратфорді з відзначенням. Він був президентом „Нешенел Гонор Сосаєти" в своїй школі, брав активну участь в шкільних клюбах, змагався в першій дружині копиківки.

Минулого літа був вибраний репрезентувати свою школу на стейтовій конференції учнів середніх шкіл. Цього року навесні Мирон репрезентував свою школу в Єйл університеті на „Науковім і Гуманістичнім Симпозіюмі".

Мирон є активним членом Пласту: Юнак - Скоб на протязі кількох років є виховником юнаків у місцевій Станиці. Відбув „Лісову Школу" 1968 р., де здобув перше місце, цього літа переходить до старшого пластунства.

Закінчив місцеву парохіяльну школу українознавства, гордий на своє українське походження і це він завжди підкреслює між американцями.

Є членом Танцювальної групи „Дніпро" й учнем курсів гри на бандурі О. Сергія Кендзерявого - Пастухова.

Восени Мирон поступить до Бравн університету в Провіденсі, Ровд Айленд, до якого він одержав стипендію від стейту Коннектикат і від самого університету. Мирон, його старший брат Юрій і обидвоє батьків є членами Українського Народного Союзу, Відд. ч. 59 в Бріджпорт, Конн.

Ми радіємо його дотеперішніми успіхами і бажаємо йому найкращих успіхів у дальших студіях.

Михайло Галькевич

ЗАБЕЗПЕЧІТЬ МАЙБУТНІСТЬ ЦИХ, ЯКІ ВАМ ВІДДАЛИСЬ В ОПІКУ: ДРУЖИНУ И ДІТИ, БО ХТО ЗА НИХ ПОДБАЄ, ЯКЩОБ ВАС НЕ СТАЛО! ЗАБЕЗПЕЧІТЬСЯ ЩЕ СЬОГОДНІ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ!

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

У ВИЛИМЕНТИКУ ВІДЗНАЧАЮТЬ ПОТРІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ

Вилиментик, Конн. — Секретар 387-гоВідділу Українського Народного Союзу п. Василь Олійник інформує, що в найближчу суботу, 15-го серпня ц.р., в цій Громаді буде відзначений потрійний ювілей: 20-річчя заснування Відділу УККА, Осередку СУМА та Відділу „Провидіння". У програмі цих святкувань передбачено Благодарственний Молебень у місцевій українській католицькій церкві о год. 4-ій по полудні, опісля о год. 4:30 буде коктейл для видатніших гостей у „Вилиментик Мотор Інн", а о год. 6-ій вечора бенкет в залі УНДому з відповідною програмою.

ОДУМІВСЬКИЙ ТАБІР В КАНАДІ

Порт Кредіт, Онт. — Від 9-го до 23-го серпня триватиме виховно-відпочинковий табір для юнацтва Об'єднання Демократичної Української Молоді, на Оселі ОДУМ-у „Київ", біля Торонта. Табір влаштувала Головна Управа ОДУМ-у та Головна Виховна Рада юного ОДУМ-у в Канаді. На таборі перебувають діти й молодь у віці від 7-ми до 18-ми років.

РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ЕСПАНІЇ

Мадрид. — Завдяки заходам Верховного Архиєпископа УКЦеркви Кардинала Йосифа, еспанський уряд будує в новій дільниці Мадриду Піляр школу, в якій будуть навчатись діти з української колонії в еспанській столиці. Українська громада має спорудити біля тієї школи свою церкву; для цього між українцями в Еспанії і в інших країнах буде проведена збірка пожертв. До Мадриду прибув із Риму о. Сеґундо Беніто-Ґаліндо, який є душпастирем української громади в тій країні. Під час перебування в Римі він відвідав Український Католицький Університет та інші центри українського життя в Римі, щоб докладніше познайомитися з українською проблематикою.

СУМІВСЬКИЙ ТАБІР НА „ХОРТИЦІ"

Гантінґтон, Ог. — Від 5 до 20 липня тривав на Оселі СУМА „Хортиця" Виховно-відпочинковий табір, з участю 65 юнаків і юначок, комендантом якого був Олесь Черень. Табір проходив під кличем „Права людині — воля людині" й був присвячений ген.-хор. Т. Чупринці-Шухевичеві та 45-ій річниці заснування Спілки Української Молоді в Україні. Учасники мали постійну релігійну опіку, вчились і відпочивали в своїх підтаборах. Гутірки з таборянами мали: видатний бандурист Григорій Китастий, д-р Клос на тему першої допомоги, І. Цішкевич — про переслідування релігійного життя під совєтами й русифікацію, а Вол. Романяк розповідав про історію кораблебудування. Розмовною мовою в таборі була українська мова.

СТУДЕНТИ КИЄВА НА „НЕДІЛЬНИКАХ"

Багато тисяч студентів з Києва були вивезені на початку цього літа на Сибір та до сов. Азії на роботи за кишенькові гроші, „в ім'я комунізму". Ті, які залишились у Києві, змушені виходити на „трудові недільники", вже третій раз цього літа. Студенти працюють безкоштовно. Пропаґандисти називають їх „бійцями", виступають на мітинґах перед тим, як послати студентів на різні об'єкти з такого типу заявами: „Трудовий день на недільнику буде виявом безкорисливої допомоги в'єтнамському народові": праця призначена для студентів — заробіток для комуністичного В'єтнаму.

НОВА УКРАЇНСЬКА РОДИНА

Роман Костюк й Марія Т. Фенканин, які повінчалися в дні 27-го червня ц. р. в парохіяльній церкві Сошествія св. Духа в Акрон, Огайо. Під час весільного прийняття, на якім численно зібралися запрошені гості з Акрону, Клівленду та інших місцевостей, зібрано 58 дол. на розбудову сумівської Оселі „Хортиця" в Гантінґтоні, Огайо.

Три молодечі мистецькі групи на „Союзівці"

Союзівка, Керґонксон. — Українська молодь, переважно студентки і студенти, які працюють в літньому сезоні на цій Оселі УНСоюзу, щоб призбирати грошей на дальші студії, цього літа виявились особливо обдарованою. З кругло 60 осіб — вибрано 25 талантів і з них зформовані три мистецькі групи. За їхню працю, розвиток і репертуар відповідає Ірина Віскуп, дириґент оркестри „Союзівки", випускниця консерваторії в Бразилії. Танцювальною групою провадить відомий молодий танцюрист і балетмайстер Роман Строцький; групі акампаніює на акордеоні Володимир Добущак. Танцювальна група „Союзівки" здобула собі славу не лише серед гостей на цій оселі, вона з успіхом виступає і на інших оселях та курортних місцевостях, з показом українських танків. Співочою групою, яка виросла в добре зіспіваний хор під назвою „Соловейки", провадить Маруся Штинь з „Джуліярду". Третя мистецька група — це оркестра „Союзівки", яка вечорами тричі на тиждень пригрaє до танцю. Оркестрою дириґує Ірина Віскуп. Вона та Маруся Штинь виступають в супроводі оркестри з піснями легкого жанру. Саме вийшла в американській фірмі нова українська довгограйна платівка під назвою „Іванка" — з записом музики й пісень оркестри Ірини Віскуп. Крім цих трьох мистецьких груп, на „Союзівці" кожної суботи влаштовуються ще покази талантів дітей, з-поміж гостей - відпочинковців. Такі спонтанні виступи малих виконавців з деклямаціями, пісеньками й танцями, завжди користуються великим успіхом у гостей „Союзівки".

ПОВІДОМЛЕННЯ

Гол. Підготовчий Комітет З'їзду Підгаєчан повідомляє, що 11 Конференція відбудеться в Торонто 22 серпня в залі Українського Культурного Центру при 83-85 Христі Стріт, тел. 531-3610, початок о годині 3-ій по полудні точно. У конференції зобов'язані взяти участь:

1) Всі члени Головного Комітету і Контрольної Комісії,

2) Голови, секретарі, організаційні і фінансові референти всіх Окружних та Місцевих Комітетів.

3) Два окремі делегати жінок від кожного Комітету.

Конференція з а й матиметься обговоренням і вирішенням важливих питань, пов'язаних зі З'їздом 29 і 30 травня 1971 б. в Торонті і видання збірника „Підгаєччина".

Головний Комітет закликає взяти участь у зустрічі земляків східних стейтів, яка відбудеться у Глен Спей, Н. И., 19-20 вересня 1970 р., на оселі УРС „Верховина".

Омелян Макогін
Референт Інформації

„КОЗАЦЬКІ ПОРТРЕТИ"

У Чернігівському історичному музеї відкрили експозицію під назвою „Козацькі портрети": вперше показано багато історичних образів, переважно не відомих мистців. Вперше показано єдиний портрет гетьмана Богдана Хмельницького, змальований за його життя, та портрети полковників В. Дунина - Борковського, Ігната Ґалана, П. Л. Полуботка та інших старших з часів козаччини. Виставлено й чудового виконання народного „Козака Мамая", з 18-го століття. Більшість картин реставрували київські майстри реставрації, вони мають гарний, свіжий вигляд. Велика збірка старих українських картин, портретів та ікон, Таровського в Чернігові, загинула під час другої світової війни. „Молодь України" з 2-го серпня не сповістила, як саме „загинула майже вся портретна галерія".

Відкриється вишкільний табір на оселі СУМА

Елленвіл. — Дотепер на Вишкільний табір виховників Спілки Української Молоді Америки зголосились 220 юнаків і дівчат. Табір відбудеться на Оселі СУМА біля Елленвіл, від 16 серпня до 5 вересня, коли всі таборовики візьмуть участь у 19-му В с еамериканському Маніфестаційному Здвизі на тій Оселі. Комендантом Вишкільного табору буде Я. Петрик, команда складатиметься з самих таборовиків. У кінці серпня, 29-30-го, на Оселі СУМА в Барабу, Висконсин, відбудеться Перша Зустріч Дружинників СУМА ЗСА і Канади і четверта з черги зустріч дружинників СУМА, під гаслом „Права людині — воля Україні". Зустріч буде присвячена виховно - вишкільним проблемам, а приурочена вшануванню пам'яті ген.-хор. Т. Чупринки - Шухевича, 45-річчю заснування Спілки в Україні та 40-річчю її ліквідації окупаційним режимом. В зустрічі візьмуть теж участь, як гості, дружинники з Европи, делеґати на Конгрес ЦеСУС-у в Канаді. Команду тієї зустрічі очолив Мирон Куляс.

У Києві збільшують увагу до українських видань для дітей

Голова Комісії з питань дитячої літератури при Спілці Письменників УССР, Богдан Чалий, звітуючи про діяльність спеціялізованого Видавництва „Веселка", сказав, що „продукція „Веселки" тепер потрапляє до 50 країн світу" і що замовлення на українські видання для дітей і молоді з-за кордону „все зростають". На сторінках каґебівських „Вістей з України" з липня 1970 р. Б. Чалий повідомив: „Окремі книжки Видавництва „Веселка" замовляють навіть по сто тисяч примірників. Це один із найяскравіших показників високого авторитету рідного художнього слова". Він же повідомив, що в Києві „незабаром відкриється Український Будинок Дитячої Книги, що стане справжнім інститутом дослідження дитячого читання. Буде премія за кращий твір, написаний для дітвори". Особливо розхвалює Б. Чалий нову повість Ю. Збанацького, під назвою „Ленінка". Про Видавництво для дітей і молоді „Веселка": „Сьогодні ми маємо своє, дуже сильне видавництво „Веселка", продукція якого йде до 50 країн".

TV SALES & SERVICE BUSINESS

Повно товару і влаштування. Заснов. 25 р. тому. Продається з втратою з уваги на смерть власника. Приймається кожну приступну оферту.

Тел. (212) AL 4-6648

Вакації

ВАКАЦІЇ НАД МОРЕМ!
КОРИСТАЙТЕ З НАЙВІЛЬЩ БЕЗПЕЧНИХ ОКЕАНСЬКИХ КУПЕЛІВ НА РОЗКІШНІМ ЛІТНІМ РЕСОРТІ
у ВІЛЛІ „ЛІДІЯ"
(Д-р Роман і Зузанна САПОВИЧ)
знайдете
- товариську атмосферу, гарні, вигідні кімнати і апартаменти з приватними лазничками,
- НИЗЬКІ ЦІНИ. — РОДИННІ ЗНИЖКИ. ДЛЯ ДІТЕЙ ВЕЛИКЕ ПОДВІР'Я ДО ЗАБАВИ. БЛИЗЬКО ДО МОРЯ.

По замовлення й інформації пишіть або телеф. до:
LIDIA — Apartments and Rooms
128 E. Crocus Road Wildwood Crest, N.J. 08260
Phone: 522-3348 Area Code 609

В книгарні „Свобода" можна набути:

Улас Самчук: ВОЛИНЬ, в твох томах, тв. обр.	$15.00
Улас Самчук: НА ТВЕРДІЙ ЗЕМЛІ	4.00
О. Звичайна - М. Млаковий: ВОРОГ НАРОДУ, 2 т.	10.00
КООРДИНАТИ —Антологія сучасної української поезії на заході, 2 томи	9.80
Володимир Ґалан: БАТЕРІЯ СМЕРТИ	5.00
Леся Лисак: ТЕРПКІ ПАХОЩІ	5.00
Михайло Данилюк: ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК	3.50
о. Іван Лебедович: ПОЛЕВІ ДУХОВНИКИ УГА	6.00
Осип Дачишин: ЧЕРЧЕ — Моє рідне село. Багато ілюстрацій	2.00
Уляна Любович: РОЗКАЖУ ВАМ ПРО КАЗАХСТАН	4.00
Проф. Г. Домашовець: НАРИС ІСТОРІЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКОЇ ЦЕРКВИ	7.00
Василь Волицький: ДЕЩО ПРО РОГАТИН, ПРО РОГАТИНСЬКУ ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ	2.00

Замовлення і належність за книжки (чеки або поштові перекази) слати на адресу:
"Svoboda"
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

НОВИНКА! НОВИНКА!
Появилася документальна повість
„ВОРОГ НАРОДУ"
О. ЗВИЧАЙНОЇ та М. МЛАКОВОГО
в двох томах — 938 стор. Ціна за цілість 10 дол.

МИРОН ЗАКЛИНСЬКИЙ
ДМИТРО ВІТОВСЬКИЙ
Громадський діяч, стрілецький ідеолог, Вождь Листопадового Зриву, секретар Військових Справ.
Ст. 128. — Ціна: $1.50.
Замовляти:
"SVOBODA", 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Праця
MALE

FIREMAN
Black seal in charge for Bayonne plant. Company paid benefits. Liberal vacation. Write, phone or apply:
Kraft Corrugated Containers Inc.
Hook Rd., Bayonne, N.J.
(201) 436-3100 ext. 70
An Equal Opportunity Employer

FIREMAN OIL BURNERS
Black Seal or Better
2nd shift
Excellent Medical and Pension Benefits.
Steady year 'round work.
Apply Mr. S. Kaufman
GRAND CITY CONTAINER CORP.
2001 Tonnelle Avenue
North Bergen, N.J.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St
Tel. GR 3-3550 New York City
„МРІЇ" найновіша та найкраща платівка комп. Б. Весолівського. Виконують: А. Дербіш, Рената, Тріо „Троянда": Хр. Гарасовська, Л. Дербіш та Л. Мороз; В. Луців та А. Чорнодольська.

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Avenue, New York City
Tel.: 475-7430. Має на продаж обмежену кількість АВТ. ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗАС 1966 в ціні $1,850.00. Уряд. год.: від понеділка до суб. 8:30-6:00 веч. В неділі в СЕРПНІ ЗАКРИТО.

НА ПРОДАЖ
МАЛЕ ПІДПРИЄМСТВО
ЧИЩЕННЯ ВІКОН
За інформаціями телефонувати від 6-9 год. веч.
(212) TW 9-7671

BUILDER WANTED
Best wooded half acre to full acre developed lots in heart of Capitol District. All utilities. Terms, ample financing and home buyers. Priced right for aggressive builder. A. L. Fridman, owner AREA CODE 518 374-4456. (reverse charges).

Business Opportunity

STONE FARM
House, outbuildings, 160 acres in scenic & historical Plymouth. 360 degree view, 3 ski areas within 10 miles. Principals only. To settle estate. Call Lawyer, (802) 228-4931, Ludlow, Vt. for appointment.

TAVERN for SALE
8 Washington Street
South River,
New Brunswick, N.J.
In very good condition.
Call (201) 548-8618

ВАКАЦІЇ
Проведіть вакації серед чудових гір і у лісах на Журавлях.
CRANES — ЖУРАВЛІ
UKRAINIAN RESORT
KERHONKSON, N.Y.
Tel.: Kerhonkson 914 626-2149
Винаймаємо 2 кімн. комфортове мешкання від $30.00 тижнево. До Союзівки 10 миль.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

ТАРЗАН, Ч. 6411. Наомі змінює свою думку про жінок батузів

Щоб подякувати за врятування життя дитини батузів, яка дусилася, сестри батузів добровільно зголошуються, щоб звільнити Тарзана від величезного тягару, яким було несення зраненої медсестри Наомі до оселі лікуючих мужів.

Спростовую, любий Тарзане! Це були тільки ті лініві мужчини батузі, яких я ненавиджу! Я щаслива, що дитина, яку ми врятували, була дівчинкою!

Чому ти, Мамбо, йдеш тепер, як лінива черепаха? Мені треба поспішати!

Ти поспішай, як дурний переляканий крілик, Тарзане, коли хочеш! Я, Мамбо, занюхую лева, багато левів!